

Så arbetar Svenska kyrkan mot förföljelse av kristna

Under 2014 nådde Svenska kyrkans hjälp ut till mer än två miljoner flyktingar. Vi samarbetar internationellt mot förföljelse av kristna, och av säkerhetsskäl sker arbetet ibland i det tysta. Men engagemanget för utsatta människor kan inte villkoras utifrån trostillhörighet, skriver ärkebiskop Antje Jackelén på DN debatt.

De senaste veckorna har påståenden om Svenska kyrkans likgiltighet inför förföljelse av kristna cirkulerat på olika håll. Sådana anklagelser ger bra medialt genomslag och älskas i sociala medier. Men det gör dem inte sanna.

Rapporteringen om fruktansvärda förföljelser och lidanden för kristna folkgrupper och andra minoriteter i krigets Mellanöstern fortsätter. På ett asylboende i Mönsterås har kristna sett sig tvungna att flytta efter trakasserier från muslimska boende på anläggningen. Nyligen kom en rapport från Brottsförebyggande rådet, BRÅ, som visar att de anmälda hatbrott som ökar mest är sådana som har kristofobiska motiv.

Gör Svenska kyrkan tillräckligt mycket för utsatta kristna – i Sverige och i andra länder? Så länge människor trakasseras, förföljs och dödas för sin tros skull kan ingen säga att det görs tillräckligt.

Att fördöma förföljelse av kristna är relativt enkelt; det har Svenska kyrkan gjort ofta och tillsammans med många andra – i uttalanden, manifestationer, förbönsgudstjänster och samtal med regeringen. Att hitta de bästa sätten att hjälpa är däremot mer komplicerat. Ensidig hjälp till kristna kan paradoxalt nog öka deras utsatthet, vilket trossyskon i situationer av förtryck har bett oss tänka på. Det krävs många aktörer och olika strategier för att stötta på ett klokt och effektivt sätt.

Internationellt arbetar Svenska kyrkan i huvudsak med att stärka de kristna lokalt, bygga relationer över religionsgränserna, utbilda och forska, slå larm samt verka i det tysta, inte minst av säkerhetsskäl. Strategierna för den delen av vårt arbete finns beskrivna på Svenska kyrkans hemsida under rubriken **Förföljda kristna och utsatta troende**.

Ofta samarbetar vi med kyrkor och lokala kristna organisationer. I Egypten jobbar vi till exempel med CEOSS, Coptic Evangelical Organization for Social Services, bland annat med konflikthantering mellan unga religiösa ledare, kristna och muslimer. En annan partner är Daughters of St. Mary, en diakonal nunneorden verksam i sopstaden Ezbet el-Nakhl. Vi ger ett omfattande humanitärt stöd till flyktingar i Irak, Syrien och Jordanien. Bara det senaste året har drygt åtta miljoner gått till dessa länder. I norra Irak samarbetar vi med två organisationer som hjälper internflyktingar och syriska flyktingar med mat, vatten, sanitet, förnödenheter och psykosocialt stöd. I Syrien stöttar vi en organisation som framför allt

arbetar med mat i Aleppo-regionen. I Jordanien hjälper vi syriska och irakiska flyktingar i läger och områden där de bosatt sig. Det humanitära stödet implementeras i enlighet med de humanitära principerna. Under 2014 har medlemmarna i Svenska kyrkan tillsammans med lutherska systerkyrkor i hela världen nått ut med hjälp till över två miljoner flyktingar.

När det gäller situationen i Sverige ligger huvudansvaret på församlingar och stift. I fallet Mönsterås har biskopen i Växjö stift, Fredrik Modéus, lyft fram det föredömliga arbete som görs av ortens församling. Den inkluderar de drabbade i sin gemenskap och ger praktisk hjälp. Det är ett arbete som sker utanför mediernas strålkastarljus.

För att stödja församlingarnas insatser för flyktingar har kyrkostyrelsen i år anslagit fem miljoner kronor extra. Över en period av sex år vill kyrkostyrelsen också förstärka arbetet för förföljda och utsatta i Mellanöstern med 30 miljoner kronor.

Det händer att stöd för kristna ställs i motsats till hjälp för utsatta människor av annan tro. Eller att hjälpen till utsatta ställs emot vårt arbete med klimatfrågorna. Sådana motsatser är dock inte förenliga med att följa Jesus. Genom dopet finns det ett särskilt band kristna emellan. Men just dopets kallelse till ett liv i tro och kärlek betyder också att engagemanget för utsatta människor inte kan villkoras utifrån trostillhörighet. Det finns ett gemensamt uppdrag att värna om människor i nöd och att vårda den skapelse som är förutsättningen för allas liv. Svenska kyrkan som en del av den världsvida kyrkan kan aldrig vara ett enfrågeparti.

BRÅ-rapporten som visar en ökning av antalet anmälda hatbrott mot kristna, muslimer och judar i Sverige, har väckt uppseende. Men denna utveckling är inte förvånande. Tendenser i svenskt samhällsliv som har bäddat för den här statistiken har funnits länge. För sex år sedan påpekade dåvarande DO att diskriminering på grund av religion var det område hon haft svårast att skapa dialog kring. "Man upplever religion som ett samhällsfarligt fenomen", sade hon.

Ett tidvis arrogant kunskapsförakt när det gäller religion sätter sina spår. När tro ses som en belastning snarare än en tillgång blir det lättare att göra en annans tro till hatobjekt.

Faktorer som konkret kan ha bidragit till den utveckling som BRÅ-rapporten vittnar om är religionens ökade synlighet generellt och det offentliga Sveriges religionsblindhet och ovana att hantera olika religioners offentliga sidor. IS vedervärdiga framfart har också skärpt vår uppmärksamhet för religiöst motiverad fanatism och förföljelse för sin tros skull. Konflikter från andra håll i världen har flyttat hit både fysiskt och medialt: inget land kan leva som en isolerad ö. Det finns också krafter som fokuserar på förföljelsen av kristna för att kunna underblåsa negativa attityder mot islam. I takt med växande polarisering ökar hatretoriken, och därmed också benägenheten att anmäla hatbrott.

Hat är ofta relaterat till självhat. Hataren är beroende av sin fiendebild för att kunna leva och vårda sin egen image som hjälte. Därför är det så svårt att komma åt hataren med argument. Förenklingar spelar hatarna i händerna, för de kan eller vill inte ta till sig komplexa sammanhang som får även fienden att framstå som en medmänniska.

Utifrån denna analys bygger Svenska kyrkan vidare på det som redan görs:

- Tillhandahållande av kunskap och utbildning för individer, grupper och myndigheter, t.ex. migrationsverket, som ett led i kampen mot farliga förenklingar.
- Stabilt och solidariskt samarbete kyrkor emellan genom Sveriges kristna råd, där också många invandrarkyrkor finns representerade. • Stöd i och till församlingar genom anställda och ideella medarbetare; kyrkans gudstjänstgemenskap är ett av få sammanhang där nyanlända kan vara bidragande subjekt från början.
- Intensifierat arbete i och genom Sveriges interreligiösa råd, som samlar företrädare för världsreligionerna.
- Initiativ till att stärka den sociala samhörigheten genom samverkan mellan olika samhällsorgan och trostraditioner, till exempel Open Skåne.
- Förbön.
- Opinionsbildning som motverkar hat och befäster människovärdet och som lyfter fram relationen mellan yttrandefrihet och yttrandeansvar.

Tillsammans med goda samhällskrafter vill och behöver vi aktivera den ofta tysta och osynliggjorda majoritet av människor som motsätter sig marginaliserings- och hatmekanismer.

Antje Jackelén, ärkebiskop i Svenska kyrkan